

23.10.2017

Asia/26

§ 942

Valtuutettu Ulla-Marja Urhon toivomusponsi kouluista ja päiväko- deista isosti tiivistettävissä kaupunginosissa Helsingin uudessa yleiskaavassa

HEL 2016-012087 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuus-
ton 26.10.2016 hyväksymän toivomusponnen (Ulla-Marja Urho) johdos-
ta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle
sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036024
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Urho Ulla-Marja, toivomusponsi 4, Kvsto 26.10.2016 asia 5

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hyväksyessään 26.10.2016 Helsingin uuden yleiskaavan - Kaupunki-
kaavan kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

"Hyväksyessään yleiskaavan valtuusto edellyttää, että isosti tiivistettä-
vissä kaupunginosissa selvitetään ajoissa riittävät tilat kouluille ja päi-
väkodeille." (Ulla-Marja Urho)

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan Khn on toimitettava ponnen
ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toi-

menpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Toivomusponnen johdosta on saatu kaupunkisuunnittelulautakunnan, opetuslautakunnan ja varhaiskasvatuslautakunnan lausunnot.

Yleistä suunnitteluprosessista

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että maankäytön toteuttamisella on suuri vaikutus alueellisen ikärakenteen ja palvelutarpeiden kehittymiseen. Asuinrakentaminen heijastuu suoraan päiväkotij- ja koulupalveluihin. Näiden palveluiden tulisi sijaita hyvin saavutettavilla paikoilla ja lähellä asukkaita.

Julkisten palveluiden suunnittelussa eri sektoreiden välisellä yhteistyöllä on suuri merkitys. Yhteistyötä tarvitaan tiedon tuottamisessa, tiedon välittämisessä sekä suunnitteluprosessien ja investointien aikatauluttamisessa. Yleiskaavan valmistelun ja yleiskaavan toteuttamisohjelman valmistelun yhteydessä on luotu hyvä yhteistyön pohja eri toimialojen kesken palveluverkkojen suunnittelun edellyttämälle tiedon tuottamiselle.

Palveluiden suunnittelussa keskeisessä roolissa on kymmenen vuoden alueellinen ikärakenne-ennuste. Yleiskaavan toteuttamisohjelman avulla pyritään tarkentamaan lähtötietoja kaavoituksen ajastamisesta ja määrästä, jolloin ne tarkentavat myös kaupungin rakentamisennustetta sekä väestöarvioita. Tavoitteena on ollut alueellisen ikärakenne-ennusteen ulottaminen pidemmälle aikavälille, jolloin saadaan pitempiaikaisia suuntaviivoja alueiden kehittymiselle. Tämä on tärkeää palveluverkon suunnittelun kannalta, sillä esimerkiksi uuden koulun suunnittelu ja valmistuminen saattaa kestää 5–10 vuotta.

Alueille, joille kaavoitetaan paljon uusia asuntoja, arvioidaan päiväkotij- ja ala-astekoulueverkon osalta nykytilanne, kuten tilojen sijainti, kunto, käyttöaste ja mitoitus sekä alueen palveluverkkoihin kohdistuvat muutospaineet alueen rakentumisen seurauksena, palveluiden saavutettavuus uudessa tilanteessa, vaihtoehtoiset kehittämiskohteet sekä taloudelliset lähtökohdat palveluverkon uudistamistarpeille. Toimialat tarkastelevatkin jatkuvasti palveluverkon tilannetta.

Yleiskaavan toteuttamisohjelman avulla saadaan tuotettua tietoa muutosten hallinnan tueksi. Yhteistä lähtötietopohjaa ollaan myös parhailaan kehittämässä. Alerakentamisprojekteissa palvelutarpeiden kokonaisuuden hahmottaminen on helpompaa ja prosessi on selkeä, mutta täydennysrakentamisen osalta palvelutarpeiden ennakointi on haastavampaa. Tehokkaasti tiivistettäville alueille yleiskaavan toteuttamisoh-

jelma voi tuoda tarvittavia kaavoituksen lähtötietoja kootusti ja ennakoiden, jotta palveluihin pystytään varautumaan ajoissa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan osalta

Opetustoimi on osallistunut yleiskaavatyön valmisteluun kuvaten mm. palvelujen jakautumista lähipalveluihin ja koko kaupunkia palveleviin palveluihin, ylläpidettävää tilasto- ja suunnitteluaineistoa, mitoitusperiaatteita suhteessa väestöön, palvelujen sijaintiperiaatteita sekä hahmotellut tulevaisuutta hankekokojen ja hallintokuntien yhteistyötarpeiden kautta.

Julkisten palvelujen verkkoa myös suunnitellaan palveluja tuottavilla toimialoilla. Palvelujen tarkempi sijainti määritellään asemakaavoituksessa. Kouluverkon tarve lähtee väestöennusteesta ja toimipisteiden sijainti suunnitellaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Koko kaupunkia palvelevat toiminnot halutaan sijoittaa helposti saavutettaviin paikkoihin. Kouluverkossa tavoitellaan monikäyttöisyyttä muiden palvelujen kanssa ja rajapintojen joustavuutta.

Toteutusohjelmavaiheessa kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tulee esittämään vaiheistusta tarkemmalle jatkosuunnittelulle, mikä vaikuttaa myös palvelujen jatkosuunnitteluun. Toteutusohjelmassa otetaan huomioon myös palveluverkon pidemmän aikavälin suunnittelu yhdessä muiden toimialojen kanssa.

Väestöennusteen mukaan vuoteen 2050 mennessä Helsingissä on n. 230 000 uutta asukasta, mikä tarkoittaa n. 27 000 peruskouluikäistä lasta. Uusilla alueilla ja tiivistyvässä kaupunkirakenteessa tulee kaavoituksessa ajoissa huomioida koulurakentamisen tarpeet. Koulurakentusten ja olemassa olevien kiinteistöjen laajentamisen lisäksi tämä tarkoittaa riittäviä tilavaroja ja yhteyksiä oppilaiden välituntiliikunnan mahdollistamiseksi. Liikennesuunnittelussa on koulumatkojen turvallisuuteen kiinnitettävä riittävästi huomiota.

Varhaiskasvatusvirasto on osallistunut omalta osaltaan yleiskaavan valmistelu yhteistyöhön ja kuvannut varhaiskasvatuksen palveluverkkosuunnittelun periaatteita ja tavoitteita. Tällä hetkellä alle kouluikäisiä 0–6-vuotiaita lapsia on noin 7,2 % Helsingin väestöstä. Mikäli tämä osuus säilyy nykyisen kaltaisena, väestönkasvu vuoteen 2050 mennessä tarkoittaisi 0–6 -vuotiaiden lasten määrän lisääntymistä lähes 17 000 lapsella.

Varhaiskasvatusvirasto on korostanut, että yleiskaavan tavoitteet lisäävät merkittävästi varhaiskasvatuspalveluiden tarvetta, ja että tähän on varauduttava jatkossa asemakaavoituksen yhteydessä. Varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittämisen ja palvelutarpeeseen varautumisen

23.10.2017

lähtökohtana on väestöennuste. Viimeistään asemakaavoituksen käynnistyessä tulee poikkihallinnollisessa yhteistyössä selvittää uusien investointien tarve sekä mahdollisuudet olemassa olevan palvelutilaverkon hyödyntämiseen vanhojen alueiden tiivistämisessä sekä uusien alueiden suunnittelussa. Olemassa olevia palvelutiloja voidaan hyödyntää niitä kehittämällä, laajentamalla sekä niistä luopumalla ja rakentamalla täysin uutta tilaa laajenevaan palvelutarpeeseen. Tavoitteena on rakentaa riittävän suuria toimipisteitä joko erillisinä päiväkotaina tai osana yhteishankkeita, joissa on monia eri toimijoita ja kuntalaisten palveluja. Varhaiskasvatuspalvelut ovat pääosin lähipalveluita ja niiden tulee sijoittua asumisen lähelle, siten että ne ovat helposti ja turvallisesti kävellen tai sujuvasti julkisella liikenteellä saavutettavissa.

Kaupunkiympäristön toimiala koordinoi toimialojen yhteistyötä palvelutilojen tilahallintaan liittyen. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on mahdollista entistäkin paremmin ottaa huomioon eri-ikäisten lasten ja nuorten väestöpohjan kehitys eri puolilla kaupunkia ja kehittää sekä koordinoita tilojen käyttöä siten, että palvelutiloja on käytössä palvelutarvetta vastaavasti.

Tarkoituksena on ennakoida kaavoituksen, palvelutarpeen muutosten ja palvelutilojen kehittämisen keskinäisiä vaikutuksia, siten, että palveluiden järjestämiselle on käytössä tarkoituksenmukaisia tiloja ja tarvittavat investoinnit suunnitellaan taloudellisesti. Kaupunkiympäristön toimiala on käynnistänyt yhteistyön yleiskaavan toteuttamishojelman valmisteluun liittyen koulutuksen ja kasvatuksen toimialan perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palvelukokonaisuuksien sekä kaupunkiympäristötoimialan rakennukset ja yleiset alueet palvelukokonaisuuden kanssa. Työskentelyn tavoitteena on, että yleiskaavan toteuttaminen, asemakaavoituksen edistymisen ja siihen liittyvät palvelutarpeen muutokset on mahdollista ottaa huomioon ja suunnitella riittävän ajoissa ja ohjelmoida investointeja tarkoituksenmukaisesti eri puolilla kaupunkia.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036024
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Urho Ulla-Marja, toivomusponsi 4, Kvsto 26.10.2016 asia 5

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätöshistoria

Opetuslautakunta 07.03.2017 § 34

HEL 2016-012087 T 00 00 03

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleiskaavan keskustaverkko tukee palvelujen sijoittumista keskusta-alueille. Julkisten palvelujen verkkoa suunnitellaan palveluja tuottavissa hallintokunnissa ja niiden tarkempi sijainti määritellään asemakaavotuksessa.

Kouluverkon tarve lähtee väestöennusteesta ja toimipisteiden sijainti suunnitellaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Koko kaupunkia palvelevat toiminnot halutaan sijoittaa helposti saavutettaviin paikkoihin. Kouluverkossa tavoitellaan monikäyttöisyyttä muiden palvelujen kanssa ja rajapintojen joustavuutta.

Opetustoimi on osallistunut yleiskaavatyön valmisteluun kuvaten mm. palvelujen jakautumista lähipalveluihin ja koko kaupunkia palveleviin palveluihin, ylläpidettävää tilasto- ja suunnitteluaineistoa, mitoitusperiaatteita suhteessa väestöön, palvelujen sijaintiperiaatteita sekä hahmoitettua tulevaisuutta hankekokojen ja hallintokuntien yhteistyötartpeiden kautta.

Toteutusohjelmavaiheessa tuleva kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tulee esittämään vaiheistusta tarkemmalle jatkosuunnittelulle, mikä vaikuttaa myös palvelujen jatkosuunnitteluun. Toteutusohjelmassa otetaan huomioon myös palveluverkon pidemmän aikavälin suunnittelu yhdessä muiden hallintokuntien kanssa.

Väestöennusteen mukaan vuoteen 2050 mennessä Helsingissä on n. 230 000 uutta asukasta, mikä tarkoittaa n. 27 000 peruskouluikäistä lasta. Uusilla alueilla ja tiivistyvässä kaupunkirakenteessa tulee kaavotuksessa ajoissa huomioida koulurakentamisen tarpeet. Koulurakentusten ja olemassa olevien kiinteistöjen laajentamisen lisäksi tämä tarkoittaa riittäviä tilavarauksia ja yhteyksiä oppilaiden välituntiliikunnan mahdollistamiseksi.

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

23.10.2017

Liikennesuunnittelussa on koulumatkojen turvallisuuteen kiinnitettävä riittävästi huomiota. Tulevalla kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on mahdollista entistäkin paremmin ottaa huomioon eri-ikäisten lasten ja nuorten väestöpohjan kehitys eri puolilla kaupunkia ja kehittää sekä koordinoita tilojen käyttöä siten, että palvelutiloja on käytössä palvelutarvetta vastaavasti.

Käsittely

07.03.2017 Ehdotuksen mukaan

Keskustelu.

Hyväksyttiin esittelijän ehdotus.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mia Kuokkanen, johtava arkkitehti, puhelin: 310 86291
mia.kuokkanen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 14.02.2017 § 60

HEL 2016-012087 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Maankäytön toteuttamisella on suuri vaikutus alueellisen ikärakenteen ja palvelutarpeiden kehittymiseen. Asuinrakentaminen heijastuu suoraan erityisesti palveluihin, joita käytetään joka arkipäivä, kuten päiväkodit ja koulut. Nämä palvelut tulisi myös sijoittaa hyvin saavutettavilla paikoilla ja lähellä asukkaita.

Julkisten palveluiden suunnittelussa eri sektoreiden välisellä yhteistyöllä on suuri merkitys. Yhteistyötä tarvitaan tiedon tuottamisessa, tiedon välittämisessä sekä suunnitteluprosessien ja investointien aikatauluttamisessa. Yleiskaavan valmistelun ja yleiskaavan toteuttamisohjelman valmistelun yhteydessä on luotu hyvä yhteistyön pohja eri hallintokuntien ja kaupunkisuunnittelun kesken palveluverkkojen suunnittelun edellyttämälle tiedon tuottamiselle.

Palveluiden suunnittelussa keskeisessä roolissa on kymmenen vuoden alueellinen ikärakenne-ennuste. Yleiskaavan toteuttamisohjelman avulla pyritään tarkentamaan lähtötietoja kaavoituksen ajastamisesta ja

23.10.2017

määrästä, jolloin ne voivat tarkentaa myös kaupungin rakentamisen-
nustetta sekä väestöarvioita. Tavoitteena on myös ollut alueellisen ikä-
rakenne-ennusteen ulottaminen pidemmälle aikavälille, jolloin saadaan
pitemmän aikavälin mahdollisia suuntaviivoja alueiden kehittymiselle.
Tämä on tärkeää palveluverkon suunnittelun kannalta, sillä esimerkiksi
uuden koulun suunnittelu ja valmistuminen saattaa kestää jo 5-10 vuot-
ta.

Alueille, joille kaavoitetaan paljon uutta asuntokaavaa, tulisi arvioida
päiväkoti- ja ala-asteverkon osalta nykytilanne, kuten tilojen sijainti,
kunto, käyttöaste ja mitoitus sekä alueen palveluverkkoihin kohdistuvat
muutospaineet alueen rakentumisen seurauksena, palveluiden saavu-
tettavuus uudessa tilanteessa, vaihtoehtoiset kehittämiskohteet sekä
taloudelliset lähtökohdat palveluverkon uudistamistarpeisiin. Palvelu-
hallintokunnat tarkastelevatkin jatkuvasti palveluverkon tilannetta.

Yleiskaavan toteuttamisohjelman avulla saadaan tuotettua tietoa muu-
tosten hallinnan tueksi ja yhteistä lähtötietopohjaa ollaan myös parhail-
laan kehittämässä. Aluerakentamisprojekteissa palvelutarpeiden koko-
naisuuden hahmottaminen on helpompaa ja prosessi on selkeä, mutta
täydennysrakentamisen osalta palvelutarpeiden ennakointi on haasta-
vampaa. Juuri näihin tehokkaasti tiivistettäville alueille yleiskaavan to-
teuttamisohjelma voi tuoda tarvittavia kaavoituksen lähtötietoja kootusti
ja ennakoiden, jotta palveluihin pystytään varautumaan ajoissa.

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Anne Karlsson, johtava yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37444
anne.karlsson(a)hel.fi

Varhaiskasvatuslautakunta 07.02.2017 § 19

HEL 2016-012087 T 00 00 03

Lausunto

Varhaiskasvatuslautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle val-
tuutettu Ulla-Marja Urhon yleiskaavan hyväksymiseen liittyvästä toivo-
musponnosta, että isosti tiivistettävissä kaupunginosissa selvitetään
ajoissa riittävät tilat kouluille ja päiväkodeille:

Yleiskaavaehdotuksen aluevaraukset mahdollistavat Helsingin merkit-
tävän kasvun. Väestön arvioidaan kasvavan nykyisestä noin 630 000
asukkaasta vähintään 860 000 asukkaaseen eli 230 000 uutta asukas-
ta vuoteen 2050 mennessä. Tällä hetkellä alle kouluikäisiä 0–6-vuotiai-

23.10.2017

ta lapsia on noin 7,2 % Helsingin väestöstä. Mikäli tämä osuus säilyy nykyisen kaltaisena, väestönkasvu vuoteen 2050 mennessä tarkoittaisi 0–6 -vuotiaiden lasten määrän lisääntymistä lähes 17 000 lapsella.

Varhaiskasvatusvirasto on osallistunut omalta osaltaan yleiskaavan valmistelu yhteistyöhön ja kuvannut varhaiskasvatuksen palveluverkko-suunnittelun periaatteita ja tavoitteita. Varhaiskasvatusvirasto on korostanut, että yleiskaavan tavoitteet lisäävät merkittävästi varhaiskasvatuspalveluiden tarvetta, ja että tähän on varauduttava jatkossa asemakaavoituksen yhteydessä. Varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittämisen ja palvelutarpeeseen varautumisen lähtökohtana on väestöennuste.

Varhaiskasvatusviraston lausunnossa yleiskaavasta on todettu, että viimeistään asemakaavoituksen käynnistyessä tulee poikkihallinnollisessa yhteistyössä selvittää uusien investointien tarve sekä mahdollisuudet olemassa olevan palvelutilaverkon hyödyntämiseen vanhojen alueiden tiivistämisessä sekä uusien alueiden suunnittelussa. Olemassa olevia palvelutiloja voidaan hyödyntää niitä kehittämällä, laajentamalla sekä niistä luopumalla ja rakentamalla täysin uutta tilaa laajenevaan palvelutarpeeseen. Tavoitteena on rakentaa riittävän suuria toimipisteitä joko erillisinä päiväkotina tai osana yhteishankkeita, joissa on monia eri toimijoita ja kuntalaisten palveluja. Kunnalliset varhaiskasvatuspalvelut ovat pääosin lähipalveluita ja niiden tulee sijoittua asumisen lähelle, siten että ne ovat helposti ja turvallisesti kävellen tai sujuvasti julkisella liikenteellä saavutettavissa.

Kiinteistöviraston tilakeskus koordinoi virastojen yhteistyötä palvelutilojen tilahallintaan liittyen. Tarkoituksena on ennakoida kaavoituksen, palvelutarpeen muutosten ja palvelutilojen kehittämisen keskinäisiä vaikutuksia, siten, että palveluiden järjestämiselle on käytössä tarkoituksenmukaisia tiloja ja tarvittavat investoinnit suunnitellaan taloudellisesti.

Yleiskaavan hyväksymisen jälkeen kaupunkisuunnitteluvirasto on käynnistänyt yleiskaavan toteuttamisohjelman valmisteluun liittyen yhteistyötä muun muassa varhaiskasvatusviraston ja opetusviraston sekä kiinteistöviraston tilakeskuksen kanssa. Työskentelyn tavoitteena on, että yleiskaavan toteuttaminen, asemakaavoituksen edistyminen ja siihen liittyvät palvelutarpeen muutokset on mahdollista ottaa huomioon ja suunnitella riittävän ajoissa ja ohjelmoida investointeja tarkoituksenmukaisesti eri puolilla kaupunkia.

Tulevalla kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on mahdollista entistäänkin paremmin ottaa huomioon eri-ikäisten lasten ja nuorten väestöpohjan kehitys eri puolilla kaupunkia ja kehittää sekä koordinoita tilojen käyttöä siten, että palvelutiloja on käytössä palvelutarvetta vastaavasti.

Esittelijä

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

23.10.2017

Asia/26

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Carola Harju, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566